Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

De werken van Alexander Ver Huell

https://hdl.handle.net/1874/233771

De Werken

van

ALEXANDER VERHUELL

AFSPIEGELINGEN.

ZE ZIJN ER!

A.W. Sijthoff. Leiden.

AFSPIEGELINGEN.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT
0738 0144

208. A. 20

AFSPIEGELINGEN.

TIJDSPIEGEL-
PHANTASIEËN.

NAAR 'T LEVEN.

WIT EN ZWART.

VERSPREIDE
PLATEN.

DOOR

ALEXANDER VER HUELL.

LEIDEN. — A. W. SIJTHOFF.

TIJDSPIEGEL-PHANTASIEËN.

TIJDSPIEGEL-PHANTASIEËN.

ZWAKTE. — STERKTE.

GEEST EN STOF.

STERVEN MET — ZONDER GODSDIENST.

DE OUDE DIENSTMEID.

EEN WOLF ONDER DE SCHAPEN.

NIEUWE HUNNEN BIJ EEN OUD HUNNEBED.

„En sliep die Hun daar nu onder, Papa?"
„„Ja, kind — en hij is nog niet opgestaan.""

ARISTOCRATIE EN DEMOCRATIE IN DE KUNST.

DANS SCHOOL
IN DE PAAUW
LOGEMENT

EIGENDOM EN GENOT.

HET LEVEN.

TIJDSPIEGELREALITEITEN.

„Neen! geen overjas! Chic!"

„„Hoe voelt u u nu?""

„Sjiek. . . . ."

DECEMBER

„Is da . . . . t men huis . . . . ?" . . . . . Of is da . . . . t niet men huis . . . . ?" . . . . . Ja, da's men huis!"

Nieuwe laarzen | Een taart waarop wordt gewacht.

Een van je Notabelsten van je stad. | Dezelfde op een reisje in Gelderland.

PRO. STAT.

„Meneeren! ik ken maar één Vaderland, dat is de stad, waar IK in woon."

PROGRAM.

„Mijn program? Ziehier mijn program! Ontzag voor de regeerende machten. Eerbiediging van den volkswil. Vrijheid van den individu, gepaard met gehoorzaamheid aan de wet. Tolerantie van alle gezindheden, zoowel als van alle bedienaren derzelve. Krachtige versterking van leger, vloot en vestingen, doch niet zonder inachtneming der grenzenloosste zuinigheid. Dienstplichtigheid, algemeen, maar vrijwillig. Uitbreiding en bescherming van den handel in elken tak van industrie. Zoodanige hervorming van het belastingstelsel, dat het een ieder aangenamer worde, productiever ofschoon minder drukkend. Behartiging der zelfstandige belangen der Koloniën van het dierbaar Moederland. Scholen alom, doch waar en zoodanig als men dezulke verlangt. Aankweeking der kunsten door de meest gulle toegeeflijkheid ter volkomene vrijheid harer uitoefening. En vóór en boven alles, Mijneheeren! vermeerdering van den rijkdom des Lands door bevordering van dien des particuliers. Ziedaar, Mijneheeren! mijn program!"

Eindelooze toejuichingen. Wordt met meer dan algemeene stemmen gekozen.

„Waarde Grootvader!

„Met veel genoegen vat ik de pen op, om mij eenige oogenblikken met U te onderhouden . . . . ."

(Een uur later.)

„Waarde Grootvader!

„Met veel genoegen vat ik de pen op, om mij eenige oogenblikken met U te onderhouden, Waarde Grootvader! . . . ."

Effect van het politiek begin en niet-oeconomiek einde der brieven van zonen-studenten.

?

!

NAAR 'T LEVEN.

Voor de schilders, de grootsche composities, de breede lijnen en draperieën, het tooveren met licht en bruin. Voor de teekenaars, de losse grepen uit het dagelijksche leven, de bedelaars van Callot, de kinderen van Charlet, de lions van Gavarni, de vroolijke heeren van Troost.

Dezen zomer bezocht ik Londen en schetste aldaar, wanneer ik van mijn omdolingen op mijn kamer terug was gekeerd, wat mij het meest getroffen had. Eenige dier schetsen kunnen mogelijk voor mijn landgenooten, òf als herinnering aan hun verblijf in de wereldstad, òf als typen van het hedendaagsche Engeland, van eenige waarde wezen. Men zal er een paar droevige tafereelen uit het lagere volksleven onder vinden, die een sterken indruk op mij maakten, te sterker door het contrast met de uiterlijke Engelsche piëteit. Bewijst dit niet, dat het geweten zelve van het volk te verlichten, zijn gevoel van eigenwaarde en zijn verstand te ontwikkelen, de ware wijze is om het zijn gebreken uit eigen beweging te doen afschaffen, evenals wij zelven deze vrijwillig afschaffen?

Is het daarom niet de plicht der hoogere standen, niets na te laten wat strekken kan om de beschaving des volks te bevorderen? Dat de mindere klasse in ons land er vatbaar voor is en zin heeft voor edeler genoegens dan de stoffelijke, bewees het nog onlangs te Arnhem gegeven Volksconcert, waar 1800 menschen bijeen waren en de orde geen oogenblik verstoord werd. Nogmaals maak ik hier van de gelegenheid, die zich als onder mijn pen schuift, gebruik, om aan de Hoofdstad met nadruk in bedenking te geven, indien zij (de grootsche werken der Doorgraving eenmaal geregeld zijnde) een Pynakotheek wil daarstellen en niet tot de oorspronkelijke stichting eener zelfstandige Volkszaal besluit, althans de kunst der kenners, der liefhebbers, de Terburgs, Metzu's, Poelenburgs enz. af te zonderen van die, welke het zoo nuttig zoude zijn dagelijks voor het Volk toegankelijk te stellen. De schilderstukken, portretten en derzelver bijschriften moeten zijn nationaal gevoel opwekken, leeren en, bij het beschouwen der groote mannen, die uit zijn midden opstonden, voorbeelden stellen ter navolging. Geen minutieuze of luimige meesterstukjes mogen het indrukwekkende van het geheel verzwakken. En laat u niet influenceeren door den vijand van den Vader des Vaderlands.

Vergeef mij deze uitweiding ten gunste eener zaak, waarvan velen met mij de overtuiging deelen, dat zij niet terstond, maar met klimmende kracht, van heilzamen invloed kan zijn op Volk en Kunst.

Spoedig, wij hopen het, zal de vooruitgang aan de zichtbare ellende in Londen, althans aan de zoo akelige dronkenschap der vrouwen, een einde maken, en men dan nauwelijks kunnen gelooven, dat tooneelen als die, welke ik op helderen dag in Drury-lane, 's nachts in Holborn, en op zoovele andere plaatsen met verbazing gadesloeg, nog in 1862 plaats grepen.

De scène in Holborn vooral, zal ik nimmer vergeten — den kletsenden vuistslag tegen het voorhoofd der zwakke vrouw, het spreeuwen-gekrijsch der havelooze kinderen, de spokerige gestalten, die er omheen doolden, het in Engeland zoo karakteristiek stilzwijgen van al die dronken wezens.

Tijdens de eerste Tentoonstelling bracht ik van Greenwich-park herinneringen mede der reinste poëzie. Nu werd daar op drie plaatsten in de open lucht gepreekt: heel veel over de hel. „Als er geen zwavel in komt, houden ze er niet van, Sir!" zeide een Engelschman tot mij, dien ik vroeg wie en wat die predikers waren. „Het is een genootschap, Sir. — We hebben genootschappen voor alles. Morgen richten ze misschien een genootschap op tot bekeering der Hollanders." — Het was op de oude Invaliden, dat de preek den sterksten indruk maakte. Toen de prediker uitriep: „You think, there is no hell?" schudden zij met de brave, verweerde koppen, alsof zij zeggen wilden: „Neen, dat weten wij wel beter!"

En wat die zelfde Engelschman mij verhaalde omtrent de verregaande verdorvenheid in en om Londen, en van de *mystères* van Lincoln's-Inn-fields, zoude bijna doen gelooven aan een hel.

Zooveel groots, zooveel schoons, krachtigs en edels — daarnaast zooveel ellendigen en ellendelingen!

Het is de afschuw van deze hel, welke aan de pen van Victor-Hugo zijn edelste pagina's heeft ontlokt, die hij samenvat in de woorden: „L'unique péril social, c'est l'ombre!"

Kort nadat Mr. Train zijn beroemde, luid toegejuichte, wel wat puriteinsche speech tegen de Derby-races had gehouden, en aan Lord Brougham, met scherpe woorden, zijn zwakheid in het beteugelen dier aanleiding, voor alle standen, tot spel en dronkenschap verweet, zag ik bij de Ascot-races honderd-duizenden verwedden binnen de Tribunes, en daar buiten, van allerlei sukkels, honderden afwinnen door allerlei vlugvingers en hun compères.

De Pit-entrance zal hij, die nimmer plaats nam in den bak der groote schouwburgen, overdreven noemen. De eerste maal echter, dat ik met twee mijner kennissen de Robert ging hooren, was het gedrang zoo geweldig, dat wij, zonder den grond te raken, eenige treden opgedragen werden, twee dames flauw vielen, heeren hun horloges kwijtraakten en mijn lorgnon tegen mijn borst tot gruis vermorzeld werd.

De groep der arme kleinen, die met een teringachtige piano langs de huizen muziek maakten, wilde ik wel dat ge gezien hadt — ik wilde, dat ge hun lief en frisch gezang hadt gehoord.

Wat ik gevoelde tegenover de Uithangbord-menschen, schreef ik neer in eenige artikels voor de Arnhemsche Courant van Juli, waarin ik tevens aan mijn bewondering lucht gaf, over het vele leerrijke, belangrijke en schoone, dat Londen zijn bezoekers aanbood.

Hetgeen de schrijfpen zoekt, verwerpt echter vaak de teekenpen — en omgekeerd.

Ik besloot die artikels, evenals ik nu deze platen doe eindigen, met een schets van Wight, het eiland van Londen.

„Wight — parel van Engeland — hoe gelukkig was ik eenige dagen, in plaats der dampen van het Nieuw-Babylon, uw reine atmosfeer te mogen inademen!

Het is reeds jaren geleden, dat een mijner vrienden, op de ivoren toetsen phantaseerende, mij zijne herinneringen van dat heerlijk oord poogde mede te deelen.

Het rhythmisch gebruis der golven tegen den steilen, hoogen rotswand, het zuchten van den avondwind in de diepe rotskloven, zijn gefluister door heesters en grashalmen — den kreet van den angstigen zeevogel.

Hij had die harmonieën, alleen voor den dichter verstaanbaar, in zijn hart opgevangen en medegevoerd naar de Hollandsche Koopstad.

Ik heb ze herkend, en aan hem gedacht, en aan het goede Vaderland, het dierbare, kleine land, dat sluimerde, daar verre, achter den grauwen horizont."

ARNHEM, November 1862. Mr. A. VER HUELL.

LONDEN IN 1862.

KORTRIJK. — CALAIS. — WIGHT.

PREEK IN HET PARK (Greenwich).

ALHAMBRA.

Uitwendig deed het Alhambra-palace denken aan Granada, de Abencerragen, en de „Cuarto de los Leones" — inwendig verdreven de rondwarende lions en lionnes, de veelsoortige genietingen en vertooningen terstond die Moorsche illusiën. Dans, zang, komedie; wonderlijkheden, als een tamboer, drie jaar oud, geaccompagneerd door op zilveren hoorns blazende broeders; allerhande wijnen en spiritualiën; „stout and ales"; de beroemde Alhambra-punch; „American drinks, prepared by an American, engaged expressly for this Bar; chops and steaks etc." Maar de „greatest attraction" gaven twee gymnasten. „The wondrous Julien", de mededinger van Léotard, alléén voor dit Paleis geëngageerd, „introducing some daring feats hitherto unattempted." Dien avond deed hij, door een ongenoegzamen zwaai van het Trapeze, een misgreep — maar kwam toch als een groote, gladde, rozeroode kat, met een „coup sec" op zijn pooten terecht. Een volmaakt geëvenredigd kereltje, de Faun van Praxiteles. Eenige bewonderaarsters misten dan ook niet één zijner „performances", ja, reisden hem zelfs na, gelijk ik hoorde vertellen. Het toppunt der verrukking was echter „the glorious, triumphant, and continued success of Mdlle Nathalie, la Reine des gymnastes. Her feats are marvels of muscular power. The charm which renders this performance exceptional, is the simple and serious grace of the gymnast"; en deze reclame was niet overdreven. Nooit zag ik van mannen toeren gelijk dit veertienjarig meisje er vertoonde. Alléén met de handen palmde zij zich op tot aan de kroonlijst van het zeer hooge plafond en stak zich dan horizontaal boven het aangenaam beangstigd publiek uit. Een paar maanden later is zij van daar in de zaal gevallen, aan stukjes gebroken.

UITHANGBORDEN-MENSCHEN.

FEED
O
DAY
OFFICE

DRURY-LANE.

DES NACHTS.

ASCOT-RACES. (Kaartspel.)

PIT-ENTRANCE.

ARME, KLEINE MUZIKANTEN.

EEN ACHTERBUURT.

AANTEEKENINGEN.

KORTRIJK.

. . . . . Beloof in Gend een dubbele fooi, indien de Vigilante mij tijdig aan 't station voor Kortrijk brengt. Het paard loopt harder dan 't kan, opgefrischt door een stortbui. — Kortrijk. Beleefd, Vlaamsch Vrouwtje. Recommandeert mij den Lion-d'Or. — Wandel 's morgens naar de Gendsche poort, en het slagveld van den Sporenslag. Drink een glas bier in de Au-Phénix, tegenover een estaminet à-l'Éperon-d'or, dicht bij het park van Groeninge, waar een scherpschutters-sociëteit is. [I. *a*. Park van Groeninge. *b*. Estaminet à-l'Éperon-d'or. *c*. Kapel.] Ga achter het logement een pad op, tot aan de rivier de Leie. [II. Het slagveld gezien van de Leie.] Hier had Renesse de Vlamingen, dicht opeengedrongen, in slagorde gesteld; rechts de muren der stad; [IV. Overblijfsel, waarschijnlijk reeds weggebroken, van den stadsmuur.] vóór hen de drassige weiden door de Groeninger en Mosscherbeken. [III. Het slagveld gezien van de beek de Mosschere naar *d*. de plek aan de Leie, waar ik II. teekende.] omkronkeld, waaraachter het overmachtig leger van Artois ten aanval gereedstond. Door dezen was de sluwe raad om die mannen te voet, dáár te laten staan tot den volgenden morgen, hooghartig verworpen. Toch strekten kwade voorteekenen hem ter waarschuwing. *Zijn buitengewoon groot, zwart paard Morel, dat zijn Heer meermalen gedragen had „in swaren stride"*, struikelde, voor hem geleid, driemaal. Toen de onafzienbare scharen ijzeren ridders en ijzeren rossen dreigend naderden, „namen al de mannen, in dit plechtig oogenblik nederbuigende, van den vaderlandschen grond een weinig aarde, hetwelk zij op hun lippen brachten." In hun voorste rij stonden de Heeren Gwijde van Vlaanderen en Willem van Gulik, van hun schoone strijdhengsten afgestegen, om met hun broeders te overwinnen of te sterven. „De bloem der Kerstenhede" moest echter dien dag vernietigd worden door dat „arm volc te voet". De goedendags verbraken helmen en harnassen; allen, die „vriend en schild" niet konden uitspreken, of gouden sporen droegen, werden gedood. Artois zelf drong op zijn reuzenpaard tot de banier van Vlaanderen door. Een baan scheurde hij er af. Doch de gepinde staven sloegen hem tegen den grond. De laatste zorg van den ridder was voor zijn Moor, zijn trouw strijdros. „Dat gij 't niet ne quets, no slaet! — Heroïsch! Ook de vrijwillige dood zijner edellieden:

„Die quamen weder, en lieten sich slaen;
Nadien dat Artoys doet es bleven,
So en willen si niet langer leven!"

Dit meldt de Spiegel-Historiaal van den Tijdgenoot Lodewijk van Velthem, A. D. MCCCXVI.

CONSCIENCE.

. . . . . Teeken, links van den weg naar de stad, de kleine, op het oude slagveld geplaatste, Kapel van Groeninge. [V.] In 't voorportaal van het Stadhuis zie ik het standbeeld van Breydel, den deken der Beenhouwers. Hiernevens een schets er van, naar een los krabbeltje. [VI.] Dit werk van de Vreesse is krachtig van uitdrukking en los van houding. De historische Breydel was echter beter gewapend dan deze geboetseerde volksman. Op het Museum, de beroemde schilderij van de Keijser, en een oude schildering van den Sporenslag. — Breng een bezoek aan Conscience, Rue-Notre-Dame, van de markt komende, rechts. In aanteekeningen van een reisje met Kneppelhout door België in 1844, vind ik de volgende omtrent den schrijver van *De Leeuw van Vlaanderen*, destijds in Antwerpen woonachtig. — 's Avonds naar den Borgenhout, buiten de wallen, waar de heer Conscience woont. Breed van schouders, niet groot; heldere oogen; lichtbruin haar, plat, lang; lichtbruine knevel; groot hoofd, vooral van het vóór- naar het achterhoofd bijzonder ontwikkeld. [VII.] Zegt hoe alle Vlaamsche schrijvers samenwerken om het Fransch te verdringen; hoe zij op hooger en lager standen invloed trachten uit te oefenen. Spreekt lang en met vuur met mij, en schenkt mij zijn laatsten geïllustreerden roman Siska van Roosemael, waarin hij een opdracht schrijft, tot aandenken. — Nu, achttien jaar later, vind ik hem weinig veranderd, uiterlijk — zijn breed gelaat meer geplooid — maar innerlijk, veel; minder enthusiastisch. Mist natuur bij Kortrijk; gaat daarom dikwijls naar het zeestrand. Heeft gaarne zon op zijn wandelingen; steeds behoefte aan werkzaamheid; ook aan eenzaamheid. Wil niet slechts géén menschen zien, maar zelfs niet hooren. De indrukken van buiten moeten innerlijk omgewerkt worden. Weidt uit over zijn tegenwoordig verblijf, en over de schilders in 't algemeen. Zeer werkzaam, is hij gebrouilleerd geraakt met zijn vrienden. Het is een tijd van algemeene twijfeling. Hij zoude anders schrijven, maar acht het beter zóó te schrijven. Deelt mij nog het een en ander mede omtrent den Sporenslag; de muren van Kortrijk lagen tot tegen de Notre-Dame; de kasteelen van Mosschere zijn thans hoeven. — Terwijl er een onweer opkomt, neem ik afscheid in de sombere benedenkamer, hoog van verdieping, met donker behangsel en donkere meubels, als de geschilderde binnenhuizen van voor 200 jaar. Aan den wand hangt zijn portret, levensgroot, ter halver lijve, met een rist ridderorden, tegenover dat zijner echtgenoote. Het onweder woedt vreeselijk. De auvent van het Grand-Café, waarin ik de wijk neem, waait aan flarden de lucht in.

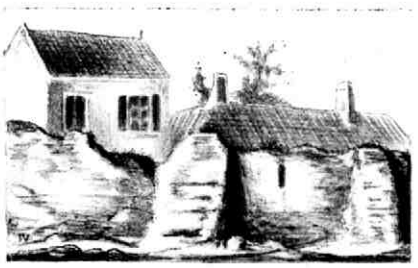

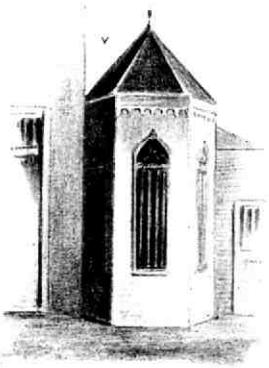

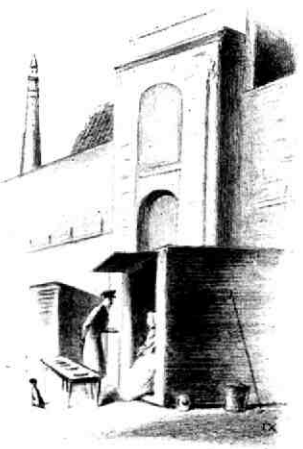

CALAIS.

Toen mijn vader mij, voor 't eerst, uit *The sentimental Journey* het hoofdstuk *The Snuffbox* voorlas, welde er een traan in zijn eerlijke zeemansoogen op, en moest hij zelf met een snuif te nemen, gelijk zijn gewoonte was, zijn aandoening verbergen. Hij verhaalde mij, dat hoornen snuifdoozen „à la Sterne" nog in de mode waren tijdens zijn verblijf als krijgsgevangene te Londen. En nu zoude ik, toevallig juist een eeuw nadat Sterne er zijn intrek nam, in het hotel *Dessein* logeeren. Helaas! niet veel meer dan de naam was overgebleven. Het huis, voor hoogen prijs gekocht, is geheel verbouwd. Alléén in het zeer groote Salon meen ik nog de langwerpig-vierkante *Court-Yard* te herkennen. Men geleidt mij naar de Sternekamer. Zijn groot portret naar Reynolds hangt er, en de bekende gravure *Yorick and the Grisette* naar het meesterstuk van Newton, [als wiens afbeeldsel W Bürger, in het prachtwerk van C. Blanc, dat van den wiskunstenaar geplaatst heeft]. Geef een fooi van teleurstelling. Waggelende, fletsche passagiers komen van Dover. „Mer exécrable! Trempés jusqu'aux os!" Dit is een misselijk teeken. Gevoel maldemerachtige „ahnungen" voor den volgenden dag. Ga onmiddellijk op de Dover boot een plaats bespreken. Een Engelsche en een Fransche kapitein. Den Engelschen vind ik, geheel alleen in de kajuit, bij een kaars, op de viool zittende te spelen. Kies de plaats het dichtst aan het middenschip. — Ontbijt met een geestigen Franschman. Beweert dat Frankrijk elke 8 à 10 jaar een revolutie noodig heeft; dat het altijd een 100,000 man buitenslands moet hebben; gelooft aan géén oorlog met Engeland, omdat het geheele noordelijke Frankrijk van den handel op Engeland bestaan moet; dan eerder met Duitschland. – Schrijf naar huis. Wandel de stad door en naar de Pier der veelbewogen zee, „polufloisboio thalasses". „O mer d'Homère, tu ne peux me plaire!" vandaag. De golven steigeren en schuimbekken, superber — maar een wilden, vurigen hengst te zien of 'r op te zitten, is iets anders. Neem nog verscheiden schetsen. Wil ook de Hogarth-poort teekenen, waarvan hij schrijft: „I was prompted to make a sketch of it; which being observed, I was taken into custody." De „little touch of spleen", die hem bijbleef over deze gevangenneming, inspireerde hem de sarcastische schilderij en prent *Calais-gate. O the Roast Beef of Old England*, waarop in een hoek, zijn eigen portret, „which has been generally thought a correct likeness". Er zijn twee poorten dicht bij elkaar. Teeken ze beide. [VIII en IX.] VIII zal wel Hogarth's Zeepoort wezen. Te één uur, op de boot. Holle, of eer hollende zee; kribbig, kroeskoppig. Acht het raadzaam op mijn gereserveerde plaats te gaan liggen. Beneden, stampvol. Tracht niet op te merken de aanstekelijke ultrarealistische uitdrukkingen hier en daar. Een dikke, oude Griek ligt met zijn voeten tegen de mijne. Krijgt het zeer benauwd. Maakt mij zenuwachtig door zijn getrappel onder tegen mijn laarzen. Begint „boäoo" te conjugeeren. Zijn vrouw troost hem. Bekomt haar slecht. Loeien een duo. Een heer naast mij, die met de grootste attentie een courant had zitten lezen, roept om een spoelkom. Die van den Griek valt om. Dit doet ook mij bezwijken. Alles brult, wordt uitgeperst, leeggewrongen, schier 't binnenste-buiten gekeerd. „Chorus vomitorum. Enfer réaliste."

Bij mijn terugreize ben ik, na wel deze sentimenteele noodwendigheid overwogen te hebben, midden op het dek gaan staan en onophoudelijk blijven staren naar de lucht boven het roer. „Probatum est!"

DICKENS.

Mr. CHARLES DICKENS LAST READING.

It has been found necessary to add ONE FINAL EXTRA NIGHT, St. James's Hall, Regentstreet, Piccadilly. On Friday evening, June 27, Mr. CHARLES DICKENS will read his „Nicholas Nickleby at Mr. Squeers's school — Boots at the Holly tree inn — Mrs. Gamp." The time occupied by this FINAL READING will be about two hours. — Places for the Reading: Sofa stalls, Four shillings. Body of Hall and Balcony, two shillings. Area and Galleries, one shilling. — Tickets to be had at Messrs Chapman and Hall's Publishers, 193, Piccadilly; and at Austin's Ticket Office, St. James Hall, Piccadilly. Doors open at seven, commence at Eight o' clock. — Thomas Headland, Secretary." — Met welk een vreugde las ik deze annonce! Terstond ging ik in Regentstreet een ticket nemen, 1ste rang — en liet mij Vrijdagsavonds tijdig naar de St. James Hall rijden. — Groote, in verhouding, lage zaal, van boven met gas doelmatig verlicht; gelijkfloers, links en rechts banken, in 't midden de couloir; een rondgaande galerij met zitplaatsen. Goed bezet; vele Dames. Neem een hoekplaats, een bank of acht verwijderd van den lessenaar met het plankje voor het glas water, en een hooger voor den arm. DICKENS. Geestige, ondeugend-goedhartige gelaatsuitdrukking. Allerbeminnelijkste glimlach. Knevel en kinbaard. Gelijkt op sommige Shakespeare-portretten. Het voorhoofd gerimpeld. Zwarte rok, met vrij grooten bouquet van witte en roode bloemen in 't knoopsgat. Omgeslagen halsboord, en geborduurd overhemd. Aan den lessenaar staande groet hij een bekende in de zaal, en iemand op de gaanderij rechts. Legt een boekje open voor zich neer — en blijft eenige minuten, op beide armen leunende, voor zich staren — totdat het volkomen stil is in de zaal. Veel beweeglijkheid in gebaren en stembuiging, ook van gelaatstrekken. Onze Cremer had

geheel zijn manier van voordracht. Het tekstboekje [Londen, Bradbury and Evans, 11, Bouveriestreet, 1858. One shilling] had ik gekocht, maar hij hield zich niet altijd aan den gedrukten inhoud. — Dankbaar den edelen, lieven Dickens, den koning van den beschrijvenden humor, gehoord te hebben, zag ik met aandoening hem de zaal verlaten, den vriend mijner jeugd, die mij kon doen lachen om den gevierden Pecksniff, en weenen om het éénig kind van een Dombey. Waarom schilderde hij ons niet het lot, exceptioneel en daarom veelal niet begrepen, des eenzaam zelfstandigen in lateren leeftijd?

♣

WIGHT.

Vertrek met den „South-western railway" van Londen. Een allerlieflst ladytje op den trein, ziende dat ik vreemdeling ben, vraagt aan elk station of er ook „change" is voor mij. — Basingstoke: schilderachtig vervallen kerkje met Gothischen toren, omringd van dennen, het kerkhof voorgrond. — Verrassend gezicht op Southampton: uitgestrekte watervlakte, bezaaid met schepen. — Brockenhurst. „Change!" Bedank mijn onbekende beschermengel. Vliegen van elkaar af: „for ever." Ach, Sterne! zelfs het woord „sentimentality" is ons te lang. Wij kunnen er maar vijf letters van gebruiken! — Lymington, te vier uren. Overal in het groen cottages, met club-yachts en kotters er voor. Stoom, tusschen modderige rietbanken door, op het bootje naar Yarmouth. Een oud heer maakt een praatje. Zegt admiraal te zijn. Spreekt over den tijd van Napoleon I. Had mijn oudoom Carel, Hendrik en diens officieren gekend. Noemt verscheiden namen. Wij redeneeren over Nelson en Collingwood. „Dat alles is voorbij; nu zal het de kracht zijn van *iron and steam.*" Naderen Wight, het Europeesche Madeira. — Levensgevaar. — Begeleid door den grijzen gentleman, groet ik hem, keer mij om, en stap de plank op om aan wal te gaan. Een zware stem hoor ik uit de verte roepen: „Walk not on, sir!" maar te laat; zie de plank op het punt van af te glijden van den steilen rotswand — nog één seconde en wij gaan in zee — zet mijn voet vast, waag den sprong, en sta aan wal; te gelijk hoor ik de klets van de plank, die gelukkig alléén in de golven slaat, en een matroos, die den tros houdt, zeggen „a clever fellow!" terwijl ik hem toevoeg „just time!" — Tegenover het George-hotel, waar ik een oogenblik later wat gebruik, lees ik „Postoffice", en schrijf het pas overkomen avontuur aan een Gelderschen vriend. — Wandel langs gezellige huisjes in de schaduw van zware eiken, over heuvels met vergezichten op de zee en Engeland, tusschen weelderige korenvelden naar Freshwatergate. Onderweg noemt een kind mij de namen van al de bewoners der buurt; krijgt eenige pence om aan moeder te geven. — Plumbley's-hotel. Voorbij den zeshonderd voet hoogen krijtmuur naar de Arched-rock, een triumfboog der golven aan de zee; bezoek den top van Afton-Dow. Verheven stille avondstond. Zet mij neer, en schrijf de volgende regels in mijn schetsboek:

La mer, la mer immense est là devant mes yeux,
Comme un miroir d'acier réfléchissant les cieux,
Que le soleil couchant embrase et illumine;
Derrière moi, au pied de la longue colline,
D'où mon regard s'étend jusques à l'horison,
Des prés, des bois, les champs que jaunit la moisson.....
Mais Wight déjà s'endort, la fleur de l'Angleterre,
Dans l'imposant repos de la Nature entière.

In het hotel-salon, eenige soupeerende vroolijke heeren. Roepen mij Morland voor den geest, den Engelschen Jan Steen, dikwijls hier te gast. Meen mijn admiraal te herkennen — maar hij zit met den rug naar de deur. Laat mij vroeg mijn zeer nette bed-chamber wijzen, om vroeg op te zijn voor de tournée naar de Needles.

♣

THE NEEDLES.

Ontbijt met het uitzicht, door het breede, open raam, op den schitterend witten, smaragd gezoomden rotswand, waartegen de frissche golven schuimen, en waarvoor de zee — is deze dezelfde zwartgroene zee van Calais! — zich uitstrekt tot aan de kimmen. — Eenzame wandeltocht. [I. De vlag is die van een lager gelegen fortje.] Geheel nieuwe indrukken. Van deze hoogten gezien, gelijkt de zee volkomen op een onmetelijk zilver geschubd veld. Door den afstand wordt de beweging der golven bijna onmerkbaar; haar geruisch is als het suizen van den wind door 't koren. De lange schaduwen der talrijke zeevogels glijden over den zonnigen krijtmuur. Spichtig, kort gras; paarse bloempjes; roode distels. — The Needles. Vreemde weg er heen; alsof men zóó in zee moet loopen. Het nauwelijks zichtbaar voetpad gaat, een pistoolschot van den rotswand, tegen de hoogte op, waar ik niet overheen kan zien, en die zich ook met langzame glooiing rechts verheft. Hier gekomen, en even stilstaande, valt het mij in langs den boord der steilte te gaan, links, in plaats van het pad te volgen. Ik doe dit, en schets de Needles [II], die scherp gepunt uit het glinsterend watervlak verrijzen, als de vinnen van een reusachtigen Leviathan. Ga verder, en zie, aan den hoek gekomen en rechts wendende, op het voetpad, dat ik had moeten volgen, een shabby heer geposteerd, in bruine jas, met gedeukten hoed, een Iersch knuppeltje in de hand; te gelijk ziet hij mij; komt naar mij toe; ik stap door, doch steek de hand in den zak, waarin ik mijn trouwen potloodsnijder sedert 1841 draag. Hierop blijft hij staan; en ik kom weder op den open weg. — Zonder gevaar was dit laatste gedeelte der wandeling niet. Het steentje, dat de voet aanraakt, rolt en verdwijnt in den afgrond. [III. De Needles uit zee gezien; schetsje naar een groote plaat in The Graphic.] Behalve dien enkelen „highwayman" had ik géén mensch ontmoet of bespeurd; alleen het zeil van een jacht, verre westelijk in zee. — Kies nachtverblijf in het George-hotel te Yarmouth. Maak 's avonds nog een wandeling door een boschrijke streek. Bestel een open rijtuig voor den volgenden dag naar het historisch-romantische Carisbrook-castle en de romeinsche villa.....

Bijzonder heusch was de bejegening en bediening op de stoomboot bij mijn terugkeer naar Lymington — ook bij mijn aankomst. Onder de vele passagiers trok een meisje mijn aandacht, om haar regelmatig, fijn kopje en lang, goudgeel haar, waarvan de glans werd verhoogd door de scharlakenroode mantille. Drie zichtbaarheden toch heb ik altijd in mijn leven boven alles bewonderd: een schoone vrouw, een mooi paard en de ondergaande zon.

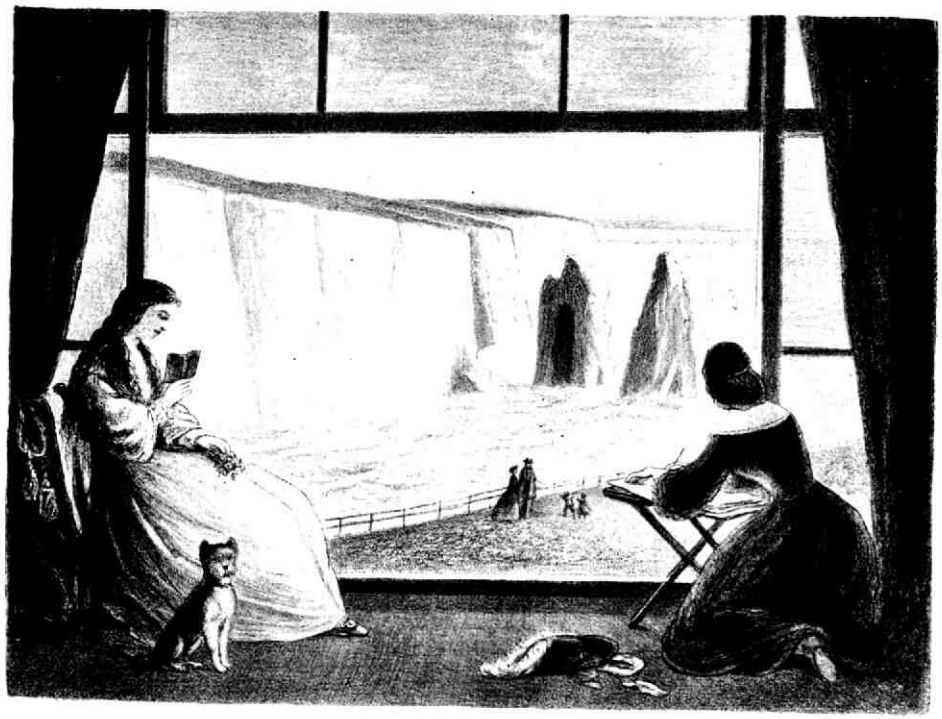

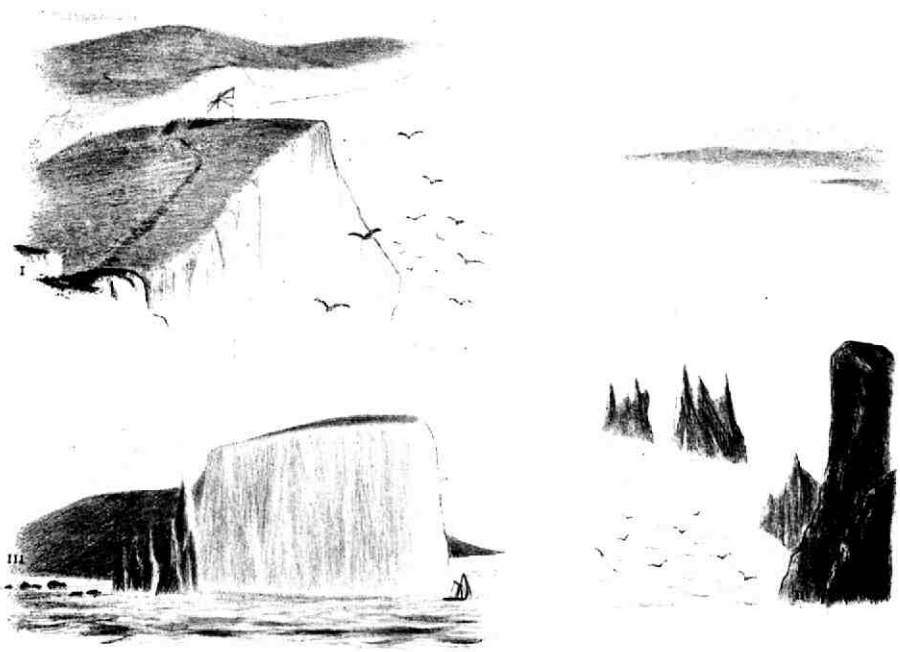

WIT EN ZWART.

WIT EN ZWART.

TOELICHTING DER EERSTE PLAAT.

Hoe genoeglijk was voor volwassenen zoowel als voor kinderen de ouderwetsche kermis met haar tal van parallelle kramenstraten, die zooveel gaven te bekijken en te begeeren. Hoogstens zes of zeven jaar oud, werd ik op de Haagsche kermis, achterblijver, teruggevonden met tranen op de wangen voor de plaat van Vigneron, den soldaat, die gefusilleerd wordt en zijn losgebroken hond van zich af houdt. Te Leiden kreeg ik deze en het pendant *Le convoi du pauvre*, door Léon Gozlan met zooveel gevoel besproken, als een souvenir van die eerste kunstenaarstranen, ten geschenke. In mijn studententijd worden zij door een ieder bewonderd, en thans nog versieren zij mijn werkkamer. De woelige kermisjool, aanstekelijke dolheid, niet ongelijk aan die der convulsionnaires van vorige eeuwen, beschouwde ik eerst later met belangstelling, maar van een anderen aard. De *spullen* ontspannen en vermaken — de nacht en het overmatig drankgebruik brachten, en inzonderheid op een kermis, kort voor de cholera uitbrak, een dertig jaar geleden, het bloed aan 't gisten, en langen tijd dreunde mij de naklank van het, door duizenden verhitte kelen, wegsleepend uitgegilde Bacchantenrefrein dier dagen, het onzinnig „Pas jij maar op je katje — van de hi! ha!! ho!!!" in de ooren. Nevensgaande plaat drong zich toen op aan mijn teekenstift en verscheen met de overige in den Volksalmanak van 1858.

HEBBEN EN NIET GEVEN. | GEVEN EN NIET HEBBEN.

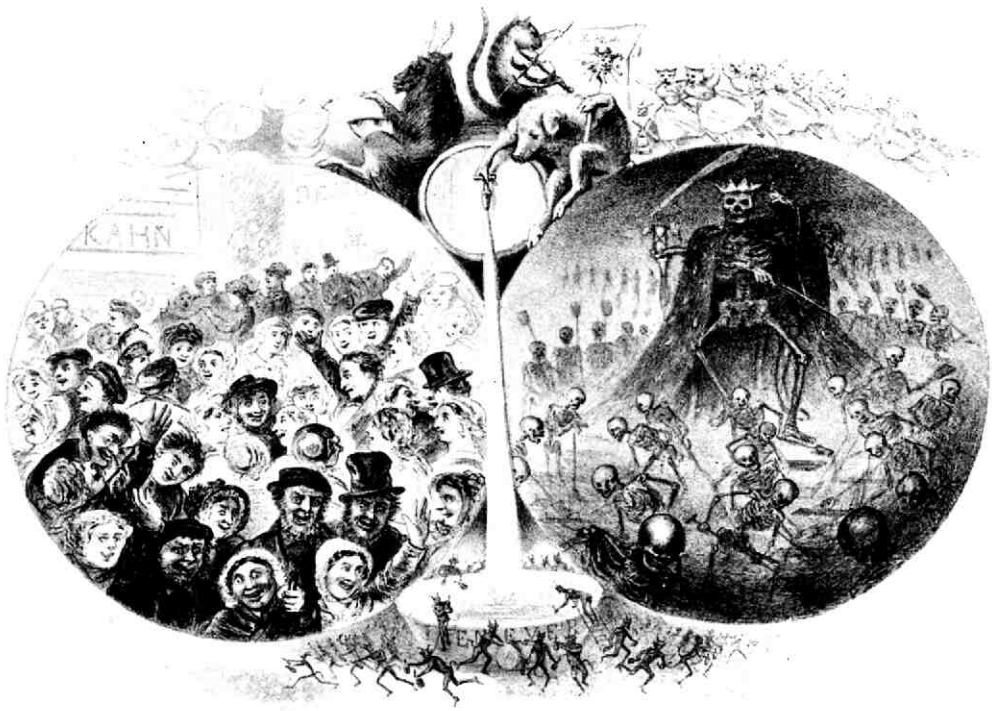
KAHN

TE MOETEN SLAPEN.

NIET TE KUNNEN SLAPEN.

TE MOETEN WERKEN.

NIET TE KUNNEN WERKEN.

KUNNEN EN NIET WILLEN. | WILLEN EN NIET KUNNEN.

WILLEN, KUNNEN EN MOGEN.

VERSPREIDE PLATEN.

VERSPREIDE PLATEN.

„Ommes niet gelaaie, meneer?!"

„„Met scherrrp, juffvrouw!""

NOG EEN „OP HET IJS".

Jongeheeren, die gaarne een jongejuffrouw zouden doen vallen.

1849

JONGE LEEUWEN (LIONS SOTS).

„Baal — gisteren — geamuseerd?... Aauw!"
„ „Jae — gewonnen — geécarteerd... Aauw!" "

OUD- EN JONG-HOLLAND.

Toen ik deze plaat teekende, begon, tegenover krachtige nationaliteitsbevestiging van andere landen, een bedroevende cosmopolitische strekking ten onzent veld te winnen, werd bij inspanning van den geest lichaamsoefening verwaarloosd, en de oud-Nederlandsche fierheid bedreigd. Gelukkig ontwikkelde zich een gezonder zin, en de troepjes gymnasten, cricketters en wielrijders, die ik nu en dan te zien krijg, de overwinningen bij het schijfschieten, schaatsenrijden en roeien — echt Nederlandsche sport — die ik met trots opteeken, beloven, dat een flink, opkomend geslacht zich scharen zal om onze beroemde driekleur. Het is de edele taak der Moeders haar zoons daartoe aan te sporen, der schrijvers de jeugd er toe op te wekken, der mooie meisjes de jongelui er toe aan te moedigen.

1859

Te Rotterdam werd een Verloting gehouden voor de Inrichting tot wering der bedelarijen van kinderen door het venten van lucifers. Op vriendelijke aanvraag om een plaat, teekende ik nevensstaande voorstelling met de pen op steen en liet er een beperkt aantal exemplaren tot prijzen van drukken. De meesten hielden die lithographie voor een ets, en zelfs de kundige C. Kramm heeft haar als zoodanig in zijn werk beschreven, onder de benaming van: Een Wintertafereel.

Bijgaand afbeeldsel van HERMAN VEENBRINK uit Oosterbeek, oud-garde van Koning Louis, verscheen 1864 in een Cahier van twintig folio-platen, Uit het Verleden, door mij met de pen op steen geteekend, niet in den handel gebracht, doch aan vrienden en bekenden toegezonden. Kort voor zijn dood had de oude man mij gezegd: „Meneer, ik zou oe zoo graag 'n gedachtenis laten; ik heb niks as 'n mooi stokske; da wou 'k aan meneer geven. Mag ik?"

De honderdtwaalfjarige THOMAS PETERS werd 1857 door mij naar het leven geteekend en gelithographeerd; de opbrengst van het folio-portret was hem ten onderstand bestemd, en edelmoedig droegen de families, met wie ik bekend was, daartoe bij. Men zegt, dat een uitgeleefde ooftboom, rijkelijk met mest bestreken, nog ééns weelderig bloeit en dan sterft. De laatste maal, dat ik den grijsaard bezocht, vond ik hem omringd van hulpvaardige vriendinnen en was hij blijkbaar opgefleurd — niet lang daarna evenwel, dood. De overblijvende gelden, *f* 180, kregen de Gereformeerde en Roomsche armen.

1857

DE WACHTER AAN ONZE GRENZEN.

De Cholera is hier redster; zij doet de vijandelijke legers afdeinzen van de bedreigde grenzen. Een invasie toch is vreeselijker dan een voorbijgaande epidemie: deze doodt eenige individuën; gene treft geheel het Volk in 't hart.

In het maandschrift Nederland, jaargang 1856, beschreef ik de aardige, degelijke, goed-Hollandsche Gaarkeuken De Zeven Kerken van Rome. Later is dit stukje overgedrukt in mijn tweeden bundel Schetsen met de pen, 1861. Vooraan heb ik mijn allereerste ets geplaatst: De oude Heer Graffner. Dertig jaren later, heb ik een kransje zijner vreedzame bezoekers, uit de herinnering, om hem heen gelithographeerd.

CHOLERA
1866

1856

DEN TURK HELPEN!

KINDERJAREN.

Het oorverdoovend geklepper van honderden hamers, afgewisseld door doodsche stilte, waarin slechts het getjilp van musschen zich hooren liet, en des nachts de kreet der uilen — ziedaar mijn vroegste herinneringen. Dan de komst des Konings op de werf; de zeshonderd bijltjes geschaard op een afstand; de voorrijder, de vier paarden, en de calèche, waarin de breedgeschouderde Willem I voor de hoezees van het werkvolk den steek afneemt; de hellebaardiers, die Z. M. naar de koningssloep begeleiden, waarvan de twintig roeiers in het traditioneel pak der bootslui van de Ruyter gekleed waren. Later, het sluipen, des avonds, in de geraamten der oorlogsschepen, tusschen wier ribben, gelijk aan die van monsterachtige walvisschen, de wind beangstigend huilde en zuchtte. Het klimmen in scheepsmasten, of tot aan het dek der magazijnen, en het met dien zelfden hijschtoestel als huizen hoogen schommel, van een stapel kisten pijlsnel heen en weder vliegen. Ons visschen en spelen op de vlotten; de val van een brandpraam en verdwijning in het diepe water van een mijner kameraadjes, dien ik echter het geluk had, mij plat op den buik nederwerpende, toen hij boven kwam, in zijn kraag te pakken en te houden tot mijn vriendje C. de boot haalde, waarin wij den geredde moedernaakt uitkleedden om zijn kleeren te drogen. Vele jaren daarna voegde een medereiziger in de diligence mij toe: „Weet u wel, dat u mij 't leven heeft gered!" Met voldoening beschouwde ik den welgedanen man. — Mijn roeitochtjes op de Maas, voor 't laatst met den schilder van Beest, door mijn vader ontdekt en aan zijn vriend den minister Rijk gerecommandeerd, die hem een atelier op de werf deed inruimen. Meermalen bezochten Keizers, Koningen, Koninginnen, Prinsen en Prinsessen de werf, bij het van-stapel-loopen van schepen of om zich aan boord van een jacht of stoomboot te begeven. Hoe hartelijk lachte bij zulk een gelegenheid de elegante, rijzige Prins Alexander om een schetsboek met jachtscènes, dat bij ons op de tafel lag. Zijn broeder, de onvergetelijke Prins Hendrik, behield altijd een zekere terughoudendheid. Aan den ridderlijken Willem II werd ik voorgesteld, en nooit zag ik beleefder vormen gepaard met krijgshaftig-vorstelijker houding. Prins Jerome en zijn zoon, deze sprekend gelijkende op de portretten van den consul Bonaparte, kwamen ook eens het Rijks-etablissement in oogenschouw nemen. De jongste broeder van Napoleon I, in een lange, bruine jas gekleed, had, gelijk mijn vader zeide, volkomen den veerkrachtigen, militairen stap des Keizers. Zijn gelaat toonde een zeer vriendelijke en geestige uitdrukking.

Toch gevoelde ik te Rotterdam altijd heimwee naar mijn geboorteland, en teerde ik geheel het jaar op 't uitzicht van ons Geldersch reisje, het verblijf gedurende eenige weken in het huis te Doesborgh, waarvan ik hierbij een afbeelding voeg, welke Van Kesteren in 1868 naar mijn teekening uit 1841 graveerde en door mij aan de familie gezonden werd met nevensstaand vers. De tuin, die wel een klein buiten mocht heeten, en het ruime woonhuis zijn thans in drie perceelen gedeeld. Aan de gebeurtenissen uit het jaar 1813 ontleent het eenige belangrijkheid. Mr. E. A. Ver Huell was op dringend verzoek van geheel de burgerij — het stuk met de lange reeks handteekeningen bezit ik nog — als burgemeester aangebleven en de Luitenant-Kolonel der Genie W. De Vaynes van Brakell fungeerde als plaatscommandant der grensvesting. De eerste voorkwam door verstandige maatregelen de weerwraak der Franschen; de tweede bedwong door zijn moedige tusschenkomst de vijandelijke baldadigheid. In de tuinkamer, die men op nevensgaande plaat ziet, werden door de Pruisische bevelhebbers de plannen beraamd ter inneming der stad Arnhem. Een paar dagen te voren zat mijn moeder voor die deur te lezen, toen nu en dan een gekletter tegen de dakpannen haar waarschuwde, dat de kogels van de overzijde des IJssels tot dáár reikten.

Volgens overlevering liggen twaalf zilveren apostelen-beelden, weleer gedurende den oorlog begraven, noordelijk in of bij dezen tuin.

Mei 1885.

Een wereld van herinneringen
Komt steeds, in bonte mengelingen,
Voor 't oog van mijnen geest zich dringen —
Zie ik dien tuin, die woning weêr.

'k Vergeet al wat ik heb geleden,
En 's levens wisselvalligheden —
De sombre schaduw van het heden
Wijkt voor de scheem'ring van 't weleer.

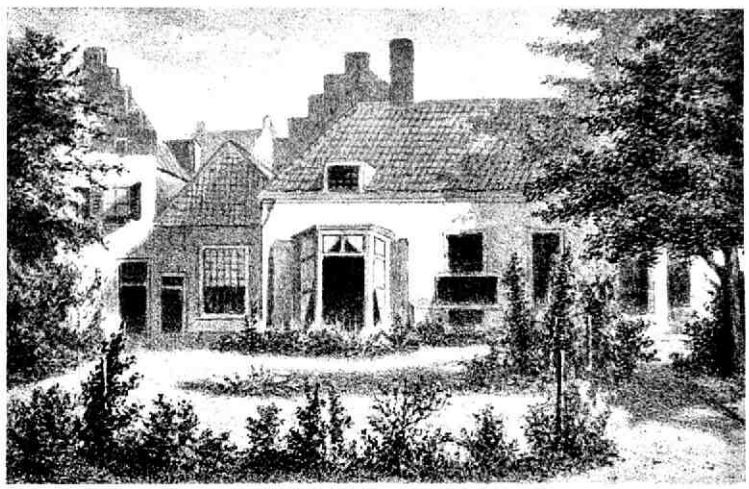

Ik denk opnieuw aan de zoovelen,
Die daar in mijne kinderspelen
Met blijde vriendschap mochten deelen —
Beelden der zorgelooze jeugd.

En allen, die me dierbaar waren,
Zie 'k weer gelijk in vroeger jaren —
Maar ach! der tijdzee wreede baren
Verbrokkelden allengs die vreugd.

Slechts een plant blijft steeds groen
In 't wis'lend woud van 't leven —
Vergun mij ook aan U
Een bloem dier plant te geven

SOUVENIR.

VOLGORDE DER PLATEN VAN DEN BUNDEL:

AFSPIEGELINGEN.

1. Titelplaat.
2. **Tijdspiegelphantasieën.**
3. Zwakte. — Sterkte.
4. Geest en stof.
5. Sterven met — zonder Godsdienst.
6. De oude dienstmeid.
7. Een wolf onder de schapen.
8. Nieuwe Hunnen bij een oud Hunnebed.
9. Aristocratie en democratie in de kunst.
10. Eigendom en Genot.
11. Het Leven.
12. **Tijdspiegelrealiteiten.**
13. Chic. — Sjiek.
14. Zen huis?
15. Wel bezorgd.
16. In functie. — In vacantie.
17. Pro. Stat. — Program.
18. De twee brieven of kleinzoon en zoon.
19. Penneschets ? en !
20. **Naar 't Leven. Londen in 1862.**
21. In het park te Greenwich.
22. Alhambra.
23. Uithangborden-menschen.
24. Drury-lane.
25. Des nachts.
26. Ascot-races. (Kaartspel.)
27. Pit-entrance.
28. Arme, kleine muzikanten.
29. Een achterbuurt.
30. Kortrijk en de Sporenslag.
31. Conscience. — Calais.
32. Dickens. — Wight.
33. De Naalden.

34. **Wit en Zwart.**

35. Hi! ha!! ho!!!

36. Hebben en Geven.

37. Moeten slapen en Niet kunnen slapen.

38. Moeten werken en Niet kunnen werken.

39. Kunnen en niet willen. Willen en niet kunnen.

40. Willen, kunnen en mogen.

41. **Verspreide Platen.**

42. „Ommes niet gelaaie?!"

43. Op glad ijs.

44. Jonge leeuwen.

45. Oud- en Jong-Holland.

46. Lucifers-kinderen.

47. Herman Veenbrink. — Thomas Peters.

48. De Bewaakster onzer Grenzen.

49. De zeven kerken van Rome.

50. Den Turk helpen.

51. Kinderjaren.

ZE ZIJN ER!

ZE ZIJN ER!

HIER EN DAAR.

TAFELDANS.

KRIJTKRABBELS.

NALEZING.

DOOR

ALEXANDER VER HUELL.

HIER — EN — DAAR.

HIER EN DAAR.

EEN AANGEZICHTSPIJN-PHANTASIE.

1864

ÉÉN MINUUT, DIE EEN MOEDERHART NOOIT VERGEET.

DE WEEZE.

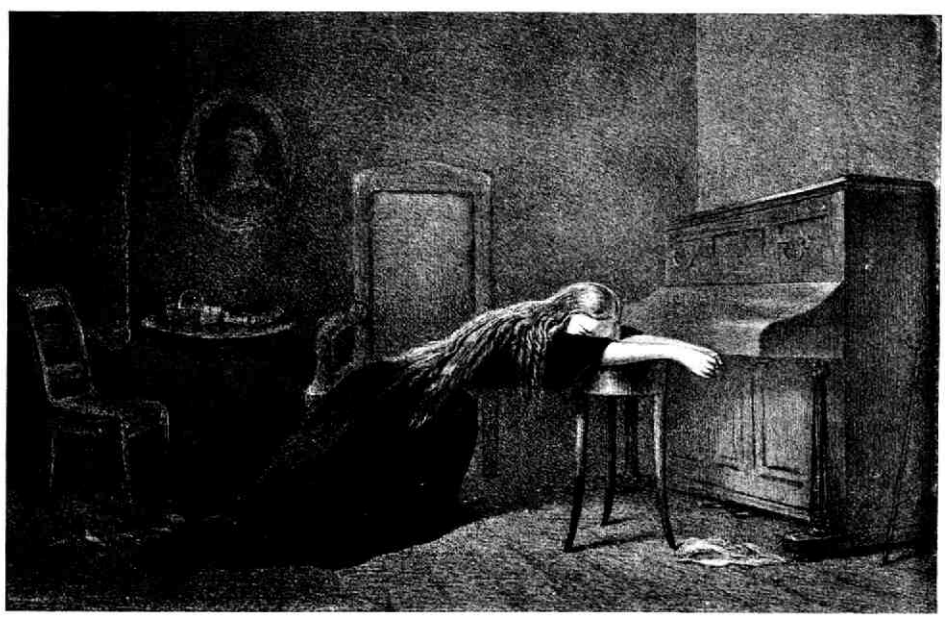

WIE MIJ, OUDE VRIENDEN OPTAFELDANSENDE, VERSCHEEN.

„Wel, Bull'tje, ben jij daar? waar kom jij vandaan?"

„„Honden-planeet.""

„En wat doe je daar?"

„„Eten.""

„En je levensdoel is 'r?"

„„Zoo lang mogelijk te eten.""

„Je idéaal?"

„„Een biefstuk.""

„En je geloof?"

„„Stofwisseling.""

„Maar, Bull — blijf hier — wordt mensch van de 19e eeuw — dignus es intrare in nostro docto corpore!"

MAGEN-PARADE.

„Ik wou, dat Belzebub dien ouwen-heer annexeerde! — hij verliest zijn dochter niet één minuut uit het oog."

„„Of 'r geld.""

HET MOOIE MEISJE.

LE BEAU VAN DER VAN.

FATALITEIT.

ALMA MATER.

IBI SUNT QUI ANTE NOS IN MUNDO FUERE.

Io VIVAT.

FATAL
ITEIT

EEN BILJARTPARTIJ (Baldrama.)

1.

Trekken.

2.

Snijden.

3.

Doublé.

4.

Acquit.

5.

Los.

6.

Carambole.

7.

Verloopen.

8.

Hoog raken.

9.

Bloquée.

10.

Lange bok.

11.

À pistolet, doorschieten.

12.

Partie!

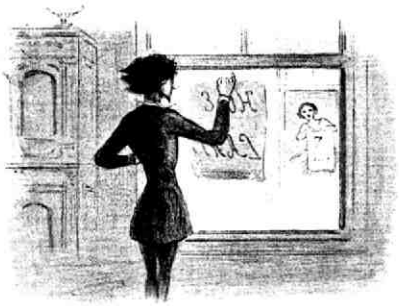

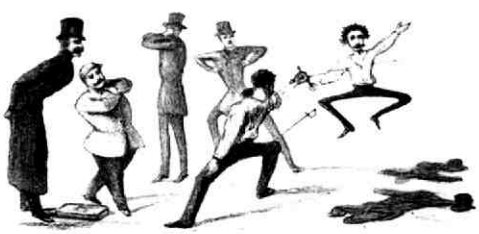

WARE KUNST.

DE KUNSTENAAR EN ZIJN IDEAAL.

KRIJTKRABBELS.

KRIJTKRABBELS.

HET KRUIS DER HOOGSTE VERDIENSTE EN DER WEDERKEERIGE LIEFDE.

„En hoe staat het met de schrijverij?"

„„Ja, oom! — wat zal ik u zeggen — u weet zoo goed als ik, hoe men de Hollandsche dichters behandelt. Lange jaren heb ik in werkzaamheid doorgebracht, zonder mijn gezondheid te sparen of geldelijk voordeel te beoogen, getracht mijn stijl te volmaken, mijn kennis te verrijken — ik heb in al mijn gedichten zooveel mogelijk vermeden, personen of gezindheden te kwetsen — waar ik kon, goede en moreele gedachten gezaaid. . . . ."

„En miskenning ingeoogst. — Hoor eens, mijn jongen! — de bijen verzamelen uit bloemen den geurigen honig ten nutte van den mensch — doch zoo deze de bij wondt of deert, dan gebruikt zij haar angel. . . . ."

„„Maar de bijen, die voor de andere strijden, offeren zich op."

„Daarvoor zijn het bijen en geen wespen!"

„Schimmel? — connais pas — maar daar heb je Xavier de Montépin, le Marquis de Foudras, la Comtesse Dash, enfin! de élite van de moderne littérateurs."

1859.

WEELDE, GENOT EN EER.

WERKZAAMHEID, ONTBERING EN MISKENNING.

KUNST
1859

„Maar schaam je je wel niet 'n beetje, als je zóó staat naast mannen als Schimmel, Opzoomer, Israëls . . . . ?"

„„Daar sta *ik* nooit naast."„

„Ah, neen — daarvoor staan *zij* veel te hoog, *bas-rond!*"

„Maar één? — waarvoor verdiend, meneer?"

„„Bali, meneer!"„

„Voor een bal — ik de mijne voor wel honderd baals, zonder nog te spreken van alle diners, soupers, soirée's en thé's — maar u ziet — ik heb er dan ook eenige meer als u."

1859

1834

„Heb je dan zoo 't land op ons?"

„„Persoonlijk, waarachtig niet, men goeie man. Maar, gebruikt jelui je invloed om ware verdienste te doen erkennen? of is 't altijd voor je zelven en voor zoontjes, broertjes, neefjes en vriendjes, dat....."

„Ja, wat dat betreft, mon chèr, heb je gelijk, volkomen gelijk!"

„En denk je nu goed te doen met die Krijtkrabbels?"

„„Goed? — mogelijk: — indien zij, die het kunnen, de aandacht van een Vorst, wien men den schoonen bijnaam gaf van den Rechtvaardige, willen vestigen op de edele denkers, die zoo gaarne met hoofd en hart, met pen en penseel, de eer van het Vaderland zouden handhaven, en tijd en krachten wijden aan zijn roem!""

„En u zelven?"

„„Oh, wij teekenpennen moeten een koperen hart hebben — hoe zouden we anders onze veerkracht behouden?!""

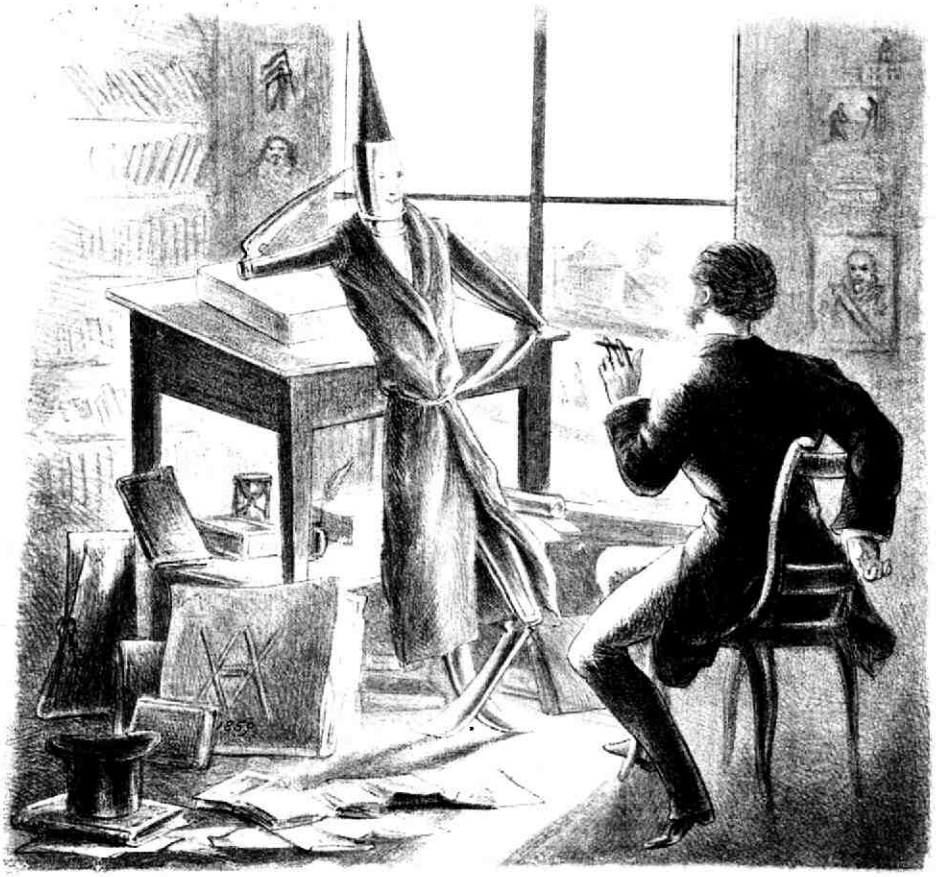

1859

„Gij, militairen, wordt bevorderd in rang, draagt er de uiterlijke teekenen, geniet er de steeds opklimmende bezoldiging en eindelijk het pensioen van: — gij, ambtenaren, ook. — Behoeft uw stand dus wel een bijzondere belooning, een ridderteeken, tenzij voor eenige buitengewoon uitmuntende handeling? — Maar de dichter, schrijver, kunstenaar — verkondigers van wat schoon is en groot, ijveraars voor het edele en goede — beneem hem het uitzicht op eenige onderscheiding, op een weinig Eer — wat blijft er in ons land dan over om hem moed te geven in zijn lange uren van afgetrokken, afmattende studiën? — Vaak afgunst of miskenning, zoolang hij werken kan — en daarna.....?"

„Maar hoe heb je dan toch gedaan, om ze machtig te worden?"

„„Ik geef je men woord van eer, dat *ik* er niets voor heb gedaan.""

„Neen, dat wil ik graag gelooven — maar hoe kom jij er dan toch voor den duivel aan?"

„„Och, die eerste heb ik gekregen — bij vergissing. En die anderen — omdat ik die eerste had.""

1859

1859

EEN PARTIJDIGE CRITIEK EN ONVERDIENDE VERGUIZING.

EEN DITO BERIDDERING.

1859

TAFELDANS.

TAFELDANS.

KLEINE FLAUWITEITEN TEGEN EEN GROOTE FLAUWITEIT.

Opgegeven door den Geest van feu Granville aan A. V. H.

Van goedgeloovigheid kon in politiek of familieaangelegenheden te licht misbruik gemaakt worden.

ZE ZIJN ER.

HIER — EN — DAAR.

„Ik kom je afhalen voor 't groot concert van vanavond."

„„Verplicht voor je goedheid, maar sinds ik Medium ben, laat ik zoo van tijd tot tijd den een of anderen dooien Paganini of Beethoven ës voor me spelen: vanavond geven die heeren juist een strijkquartet — je ziet, ze zijn al bezig 'r instrumenten te stemmen — ik frequenteer dus de concerten niet meer!""

De heer X. geeft zich aan een onafgebroken dolce far niente over en laat den Geest van zijn kundigen boekhouder zaliger de zaken waarnemen.

De Mama verdiept in haar tafel — de dochter in haar Medium.

De heer B. gaat de schatten opgraven, hem door eenige Geesten uit den tachtigjarigen krijg aangewezen.

1860

De heer Z., zich hebbende laten overhalen om bij zijn ouden vijand, den heer IJ., een Spiritistische soirée bij te wonen, krijgt aldaar een hoogst gevoeligen oorpeuter, in den vorm van een attouchement.

„Vijfhonderd gulden voor het beste gedicht — wacht, ik zal ze beethebben! ik word tafeldanser en laat me door Bilderdijk een vers dicteeren!"

Twee oudheidkenners vragen aan den Geest van Tacitus, waar het eigenlijke Arenacum heeft gelegen. — Tacitus antwoordt, dat dit zóó lang is geleden, dat hij 't zich niet meer kan herinneren.

„Maar ik begrijp niet, waarom dat niet in 't volle licht kan geschieden? waarom ik 't niet goed mag zien?...."

„„Omdat je door te willen zien, uil! wantrouwen zoudt verraden, en dan gebeurt er niks!""

1860

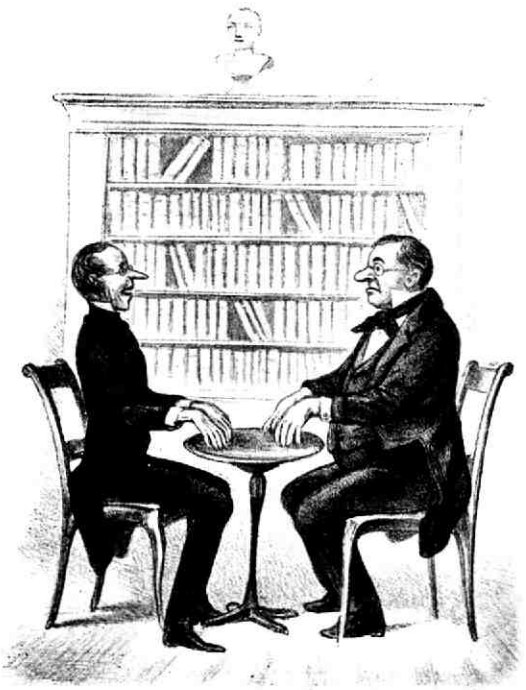

1860

NALEZING.

NALEZING.

ZONDER NAAM.

Lang en verre heeft hij gereisd, de natuur bestudeerende — haar rijkdom in het kleine, haar luister in het grootsche. Een schat van teekeningen had hij bijeengegaard — ellendelingen ontstalen hem de schoonste, tot hun voordeel, tot hun eer. Het hart gebroken, keerde hij naar zijn geboortegrond terug, met het ééne verlangen, nog vóór zijn dood de zee en duinen van het geliefde Vaderland te mogen wederzien.....

Zijn wensch werd vervuld — en vertrouwende op zijn Schepper legde hij het afgematte hoofd ter ruste.

„Het kwaad bestrijden — maar weet je wel, dat je dan niet alleen de slechten, maar ook een legio goeden tegen je krijgt — jongelui, jonge vrouwen — eenvoudigen en goedgeloovigen. Want deze laten zich 't gemakkelijkst bepraten en opruien door vleiende sluwheid en deftige baatzucht. Weet je dat wel?!"

„„Ik wist het wel.""

1854

Aan T. . . . .

Almanak Holland
1855.

't Is zoet, in 't jeugdig eikenloover
Den nachtegaal te hooren slaan,
't Is zoet, des avonds tusschen bloemen
En geur'ge heesters door te gaan,
Terwijl met vriendlijk lichtgeflonker
En zachten, zilverblauwen glans,
Als 't oog eens engels, de avondsterre
U toelonkt van den hemeltrans.
't Is dan ook zoet, met peinzend staren,
Uit eenen donkren wolkenrand
Een tooverwereld zich te droomen
Van luchtpaleizen, drijvend land;
Te luistren naar 't gegons der vlinders,
Naar 't zacht geritsel van het groen:
Terwijl zefiertjes om u dartlen,
Uw slapen koelen met een zoen.

Doch 't was een zoet, ja hemelzoet verrukken,
Als soms mijn hand uw kleine hand mocht drukken,
Als soms mijn arm op uw arm rusten mocht,
Nadat mijn oog 't u smeekend had verzocht:
Als soms een plooi van 't kleed, dat u omhulde,
Me omwoei, mij 't hart met zaligheid vervulde,
En als mijn blik diep in den uwen zonk,
Een lieve lach uit heel uw wezen blonk.

Vergeet dan ook in 't warme Itaalje,
Uw vriend in 't koude Holland niet,
En denk aan hem, als gij een sterre
Aan 't luchtwelf eenzaam schijnen ziet.

ALEXANDER V. H.

Aan T. . . . .

Almanak Holland
1856.

't Is zoet op 't jeugdig kinderhoofdje
Het parasietje gâ te slaan,
't Is zoet den groei der cryptogamen
Met fijnen kam te keer te gaan,
Terwijl, niet zonder vreeslijk spartlen
En aaklig nood- en angstgehuil,
Een uwer engelen in de waschkuip
Gereinigd wordt van 't aardsche vuil.
't Is dan ook zoet met peinzend staren,
Te zien hoe in een donkren hoek,
Uw jongens voor 't plezier zich haav'nen
Of om een stuk gestolen koek:
Te luistren naar uw eega's brommen
Op Mie, de meid, of Jan, den knecht,
Terwijl zij *entre deux* heel knapjes
Uw Pietje over haar knieën legt.

Maar o! na zulk een dag was 't hemelzoet verrukken,
Als 'k 's nachts de pluimmuts mij op 't zware hoofd kon drukken,
En 'k zonder bedsermoen maar stilkens slapen mocht,
Nadat mijn lodd'rig oog 't u smeekend had verzocht:
Maar, dan kwam vaak een kreet mij 't hart met schrik vervullen
En dwong mij een Béh! Béh! me in een japon te hullen,
Tot, moede van 't su, su! 'k weer in de dekens zonk,
En snurkte tot de zon weer aan den hemel blonk.

Och, ja! — Ik ben nu in conjunctie!...
Och, neen! — Gij, gij vergat mij niet!...
En altijd wordt mijn oog nog vochtig,
Als 't sterren eenzaam schijnen ziet.

ALEXANDER V. H.

PARTIJEN.

„Uit beginsel, behoor ik tot geen partij. Mijn partij is dáár waar ik een Vaderlandlievend woord hoor, of een Vaderlandlievende daad zie.

„ZAL NU NIET ÉÉN VAN JELUI GROOTEN 'M HELPEN!"

LEAE
LULLAE

ANONIEMEN.

HET NIEUWE JAAR!

VIRTUS

1856

HET NIEUWE JAAR.

GEMASKERD BAL.

„INDISCRETERD!"

„Wie heeft dit boek gemaakt?"

„„Laat ik es zien — dat zijn de Gedichten van VAN BEERS.""

„Da's vast een heel ondeugend man!"

„„Mijn hemel! kind, waarom?""

„Omdat ie laatst mama en de zusjes, o! zoo heeft laten huilen!"

In 1831 was ik overgeleverd aan de niet zeer strenge tucht der Fransche school van den heer v. B. te Rotterdam. Een oorlogzuchtige geest blaakte in de gemoederen der jeugdige vaderlanders dier tiendaagsche dagen. n de donkere Wijnstraat werd met kunstig gestrengelde boekriemen menige slag tegen geïmproviseerde Belgen geleverd, en onder de les menige uitdaging op een strookje papier van hand tot hand aan een vijand gezonden, en in de gang, waar als eenige getuigen lange rijen van jassen en petten hingen, met woede afgevochten. Géén jongen duldde een blauwen kiel op zijn Nederlandsche torse — maar de meesten zag men prijken met nationaal gekleurde of Van-Spijks-linten aan denkbeeldige horloges. Op de Groote Markt kocht ik zelf aan een kraampje een kolossalen in koper gemonteerden agaten horlogesleutel, als pretext voor mijn Leuven-en-Hasselt-lint. Waar is het gebleven? — spoorloos verdwenen — verdwenen met onzen kinderlijken wrok van dien strijdlustigen tijd. — Hoeveel kanonneerbooten hebben wij, mijn teeken-kameraad op de lei M. (welk een aanleg!) en ik, niet in de lucht doen springen met een treffend kruitdampeffect van fijngewreven griftschraapsel — hoeveel muiters niet door bajonetsteken en sabelhouwen „en effigie" doen sneven — met welk een animo zongen wij de gelegenheidsliederen, het alom weerklinkend:

„De Jagers van Van Dam
Die prikken de broedertjes uit de pan!"

En toen de jagers te Rotterdam kwamen — mijn oom Groningsch studentjager — en de broer van mijn vriendjes v. R. Utrechtsch studentjager — en de Leidsche vrijwilligers — wier buksen en geweren wij mochten dragen, een vermoeiend doch hoog gewaardeerd geluk — welk een gejoel en gejuich weerklonk er toen langs havens, in straten en in stegen! Maar 't levendigst staat mij voor den geest — het in de schoolkamer, midden onder de lessen, onverwachts binnenkomen van onzen meest geliefden, fermen, kundigen hulponderwijzer, den heer Arend, in zijn uniform van sergeant der schutterij . . . . een spontaan *Hoezee!* brak los van alle banken, van de eerste tot de laagste klasse, en alléén zijn vriendelijk gebiedend „stil! stil! jongelui!" kon de opgewonden standjes weder tot bedaren brengen.

„Ik heb vanmorgen de critiek van je laatste werk gelezen — weergaasch scherp!"
„„Dankje!""
„Vervloekt hatelijk."
„„Dankje.""
„Als vriend zeg ik 't je."
„„Dankje.""
„Anoniem."
„„Zeker van een vriend. Dankje.""
„En voor 'n beetje geld hadt je lof en eer!"
„„Dankje.""

„Niet kwaad — van tijd tot tijd dient een Volk er aan herinnerd te worden, dat zonder Vaderlandsliefde en Burgerdeugd de knapste schurken een Land ten verderve zouden brengen!"

VOLGORDE DER PLATEN VAN DEN BUNDEL:

ZE ZIJN ER!

Hier en daar.

1. Hier en daar.
2. Aangezichtspijn.
3. Een minuut, die een moederhart nooit vergeet.
4. De Weeze.
5. Wie mij, oude vrienden optafeldansende, verscheen.
6. Magen-parade.
7. Liefderijke wensch.
8. Het mooie meisje.
9. Le beau Van der Van.
10. Fataliteit.
11. ALMA MATER.
12. Een biljartpartij. [Baldrama.]
13. Ware kunst.
14. De kunstenaar en zijn ideaal.

Krijtkrabbels.

15. „En hoe staat het met de schrijverij?"
16. „Schimmel? — connais pas."
17. Weelde, genot en eer.
18. Werkzaamheid, ontbering en miskenning.
19. Naast Schimmel, Opzoomer, Israëls.
20. „Maar één? — waarvoor verdiend?"
21. „Heb je dan zoo 't land op ons?"
22. „Wij teekenpennen moeten een koperen hart hebben — hoe zouden we anders onze veerkracht behouden?!"
23. Verdedigers van wat schoon is en groot, ijveraars voor het edele en goede.
24. Hij heeft er niets voor gedaan.

25. Een partijdige critiek en onverdiende verguizing.

26. Een dito beriddering.

Tafeldans.

27. Geesten-quartetspelers. — Geest-kantoorboekhouder.

28. Geest-medium. — Geesten-schatten-aanwijzers.

29. Attoucheerende geesten. — Dictee-rende geesten.

30. Een geest in de war. — Te zien of niet te zien — dat is de quaestie.

Nalezing.

31. Zonder naam.

32. *ΨΥΧΗ.*

33. Een tegen velen.

34. Aan T. — I.

35. Aan T. — II.

36. Partijwoede.

37. „Zal nu niet één van jelui grooten 'm helpen?"

38. VIRTUS.

39. Geloof, hoop en liefde.

40. Gemaskerd bal.

41. Indiscreterd!

42. Naïeve hulde.

43. Vaderlandsliefde.

44. Een handdruk.

45. Over-zee.

m 8052